

Kryptographie und Kryptoanalyse

Kryptographen

Entwickeln Verfahren,
Nachrichten zu verschlüsseln

Ziel: Geheimhaltung
früher in Politik, Militär, Wirtschaft
heute für jedermann

Kryptographen

Gaius Julius Caesar

100 – 44 v. Chr

Alphabet-Verschiebung

Kryptographien

Karl der Große

747 – 814 n. Chr

A B C D E F G H I J K L M

N O P Q R S T U V W X Y Z

Kryptoanalytiker

Entwickeln Verfahren,
Verschlüsselung zu durchbrechen

Ziel: geheime Botschaften lesen

Kryptographien

Abu Ya'qūb al-Kindī

801 – 873 n. Chr

Häufigkeitsanalyse

١٠٠
 ١٠١
 ١٠٢
 ١٠٣
 ١٠٤
 ١٠٥
 ١٠٦
 ١٠٧
 ١٠٨
 ١٠٩
 ١١٠
 ١١١
 ١١٢
 ١١٣
 ١١٤
 ١١٥
 ١١٦
 ١١٧
 ١١٨
 ١١٩
 ١٢٠
 ١٢١
 ١٢٢
 ١٢٣
 ١٢٤
 ١٢٥
 ١٢٦
 ١٢٧
 ١٢٨
 ١٢٩
 ١٣٠
 ١٣١
 ١٣٢
 ١٣٣
 ١٣٤
 ١٣٥
 ١٣٦
 ١٣٧
 ١٣٨
 ١٣٩
 ١٤٠
 ١٤١
 ١٤٢
 ١٤٣
 ١٤٤
 ١٤٥
 ١٤٦
 ١٤٧
 ١٤٨
 ١٤٩
 ١٥٠
 ١٥١
 ١٥٢
 ١٥٣
 ١٥٤
 ١٥٥
 ١٥٦
 ١٥٧
 ١٥٨
 ١٥٩
 ١٦٠
 ١٦١
 ١٦٢
 ١٦٣
 ١٦٤
 ١٦٥
 ١٦٦
 ١٦٧
 ١٦٨
 ١٦٩
 ١٧٠
 ١٧١
 ١٧٢
 ١٧٣
 ١٧٤
 ١٧٥
 ١٧٦
 ١٧٧
 ١٧٨
 ١٧٩
 ١٨٠
 ١٨١
 ١٨٢
 ١٨٣
 ١٨٤
 ١٨٥
 ١٨٦
 ١٨٧
 ١٨٨
 ١٨٩
 ١٩٠
 ١٩١
 ١٩٢
 ١٩٣
 ١٩٤
 ١٩٥
 ١٩٦
 ١٩٧
 ١٩٨
 ١٩٩
 ٢٠٠
 ٢٠١
 ٢٠٢
 ٢٠٣
 ٢٠٤
 ٢٠٥
 ٢٠٦
 ٢٠٧
 ٢٠٨
 ٢٠٩
 ٢١٠
 ٢١١
 ٢١٢
 ٢١٣
 ٢١٤
 ٢١٥
 ٢١٦
 ٢١٧
 ٢١٨
 ٢١٩
 ٢٢٠
 ٢٢١
 ٢٢٢
 ٢٢٣
 ٢٢٤
 ٢٢٥
 ٢٢٦
 ٢٢٧
 ٢٢٨
 ٢٢٩
 ٢٣٠
 ٢٣١
 ٢٣٢
 ٢٣٣
 ٢٣٤
 ٢٣٥
 ٢٣٦
 ٢٣٧
 ٢٣٨
 ٢٣٩
 ٢٤٠
 ٢٤١
 ٢٤٢
 ٢٤٣
 ٢٤٤
 ٢٤٥
 ٢٤٦
 ٢٤٧
 ٢٤٨
 ٢٤٩
 ٢٥٠
 ٢٥١
 ٢٥٢
 ٢٥٣
 ٢٥٤
 ٢٥٥
 ٢٥٦
 ٢٥٧
 ٢٥٨
 ٢٥٩
 ٢٦٠
 ٢٦١
 ٢٦٢
 ٢٦٣
 ٢٦٤
 ٢٦٥
 ٢٦٦
 ٢٦٧
 ٢٦٨
 ٢٦٩
 ٢٧٠
 ٢٧١
 ٢٧٢
 ٢٧٣
 ٢٧٤
 ٢٧٥
 ٢٧٦
 ٢٧٧
 ٢٧٨
 ٢٧٩
 ٢٨٠
 ٢٨١
 ٢٨٢
 ٢٨٣
 ٢٨٤
 ٢٨٥
 ٢٨٦
 ٢٨٧
 ٢٨٨
 ٢٨٩
 ٢٩٠
 ٢٩١
 ٢٩٢
 ٢٩٣
 ٢٩٤
 ٢٩٥
 ٢٩٦
 ٢٩٧
 ٢٩٨
 ٢٩٩
 ٣٠٠
 ٣٠١
 ٣٠٢
 ٣٠٣
 ٣٠٤
 ٣٠٥
 ٣٠٦
 ٣٠٧
 ٣٠٨
 ٣٠٩
 ٣١٠
 ٣١١
 ٣١٢
 ٣١٣
 ٣١٤
 ٣١٥
 ٣١٦
 ٣١٧
 ٣١٨
 ٣١٩
 ٣٢٠
 ٣٢١
 ٣٢٢
 ٣٢٣
 ٣٢٤
 ٣٢٥
 ٣٢٦
 ٣٢٧
 ٣٢٨
 ٣٢٩
 ٣٣٠
 ٣٣١
 ٣٣٢
 ٣٣٣
 ٣٣٤
 ٣٣٥
 ٣٣٦
 ٣٣٧
 ٣٣٨
 ٣٣٩
 ٣٤٠
 ٣٤١
 ٣٤٢
 ٣٤٣
 ٣٤٤
 ٣٤٥
 ٣٤٦
 ٣٤٧
 ٣٤٨
 ٣٤٩
 ٣٥٠
 ٣٥١
 ٣٥٢
 ٣٥٣
 ٣٥٤
 ٣٥٥
 ٣٥٦
 ٣٥٧
 ٣٥٨
 ٣٥٩
 ٣٦٠
 ٣٦١
 ٣٦٢
 ٣٦٣
 ٣٦٤
 ٣٦٥
 ٣٦٦
 ٣٦٧
 ٣٦٨
 ٣٦٩
 ٣٧٠
 ٣٧١
 ٣٧٢
 ٣٧٣
 ٣٧٤
 ٣٧٥
 ٣٧٦
 ٣٧٧
 ٣٧٨
 ٣٧٩
 ٣٨٠
 ٣٨١
 ٣٨٢
 ٣٨٣
 ٣٨٤
 ٣٨٥
 ٣٨٦
 ٣٨٧
 ٣٨٨
 ٣٨٩
 ٣٩٠
 ٣٩١
 ٣٩٢
 ٣٩٣
 ٣٩٤
 ٣٩٥
 ٣٩٦
 ٣٩٧
 ٣٩٨
 ٣٩٩
 ٤٠٠
 ٤٠١
 ٤٠٢
 ٤٠٣
 ٤٠٤
 ٤٠٥
 ٤٠٦
 ٤٠٧
 ٤٠٨
 ٤٠٩
 ٤١٠
 ٤١١
 ٤١٢
 ٤١٣
 ٤١٤
 ٤١٥
 ٤١٦
 ٤١٧
 ٤١٨
 ٤١٩
 ٤٢٠
 ٤٢١
 ٤٢٢
 ٤٢٣
 ٤٢٤
 ٤٢٥
 ٤٢٦
 ٤٢٧
 ٤٢٨
 ٤٢٩
 ٤٣٠
 ٤٣١
 ٤٣٢
 ٤٣٣
 ٤٣٤
 ٤٣٥
 ٤٣٦
 ٤٣٧
 ٤٣٨
 ٤٣٩
 ٤٤٠
 ٤٤١
 ٤٤٢
 ٤٤٣
 ٤٤٤
 ٤٤٥
 ٤٤٦
 ٤٤٧
 ٤٤٨
 ٤٤٩
 ٤٥٠
 ٤٥١
 ٤٥٢
 ٤٥٣
 ٤٥٤
 ٤٥٥
 ٤٥٦
 ٤٥٧
 ٤٥٨
 ٤٥٩
 ٤٦٠
 ٤٦١
 ٤٦٢
 ٤٦٣
 ٤٦٤
 ٤٦٥
 ٤٦٦
 ٤٦٧
 ٤٦٨
 ٤٦٩
 ٤٧٠
 ٤٧١

الحمد لله - والحمد لله، والعالمين صلوات الله عليهم أجمعين

[illegible]

Häufigkeitsanalyse

Grundlage: Häufigkeit von Buchstaben in Texten

1	E	17,40 %
2	N	9,78 %
3	I	7,55 %
4	S	7,27 %
5	R	7,00 %
6	A	6,51 %
7	T	6,15 %
8	D	5,08 %
9	H	4,76 %
10	U	4,35 %

11	L	3,44 %
12	C	3,06 %
13	G	3,01 %
14	M	2,53 %
15	O	2,51 %
16	B	1,89 %
17	W	1,89 %
18	F	1,66 %
19	K	1,21 %
20	Z	1,13 %

21	P	0,79 %
22	V	0,67 %
23	J	0,27 %
24	Y	0,04 %
25	X	0,03 %
26	Q	0,02 %

Durchschnittliche Häufigkeiten

→ Abweichungen, besonders in kurzen Texten

Erschweren der Häufigkeitsanalyse

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
27	93	15	48	03	79	01	34	78	55	66	77	10	54	53	86	97	08	85	62	28	72	83	94	05	16
38	04	26	59	14	90	12	45	89			88	21	65	64			19	96	73	39					
49		37	70	25		23	56	00			99	32	76	75			30	07	84	50					
60			81	36			67	11				43	87				41	18	95	61					
71			92	47				22					98				52	29	06						
82				58				33					09				63	40	17						
				69				44					20				74	51							
				80									31												
				91									42												
				02																					
				13																					
				24																					
				35																					
				46																					
				57																					
				68																					

Erschweren der Häufigkeitsanalyse

Homophone: Mehrere Geheimzeichen pro Buchstabe

Beispiel: Zahlen von 00 bis 99 als Geheimzeichen

E mit 17% Häufigkeit → 17 Zahlen

N mit 9% Häufigkeit → 9 Zahlen, usw.

Verschlüsse E mit einer der 17 Zahlen (zufällig)
→ Jede Zahl erscheint (fast) gleich oft.

Historisch belegt um 1400 n. Chr.

Erschweren der Häufigkeitsanalyse

Große Chiffre von Louis XIV (1638 – 1715) Erdacht von Antoine und Bonaventure Rossignol

Erschweren der Häufigkeitsanalyse

M	O	P	Q	R	S	T	V	X	Y	Z	&
811	117	219	407	511	355	340	141	205	518		279
	238						163			820	448
702	359	338	595	733	527	618	284	436	639		615
	500						164				827
genera, l. uo.	35		lieu, x.	668		Ob	19		presque.	801	
gens.	55		limites.	708		obei.	59		preter, dre, tion.	30	
ger.	575	95	liore	728		objet, s.	69		pretexte.	841	
ges.	115		le Roy de.	758		obliger, ation.	89		pri.	881	
gla.	155		le Prince, de.	798		observ, er, ation.	129		principal, uo.	52	
gle.	215		le Duc de.	838		obstacle, s.	179		prisonnier, s.	132	
gli.	275		le Marquis de.	858		obtenir.	220		pro.	162	
glo, ire.	335		le Baron de.	898		oc, casion.	249		prochain.	202	
gna.	375		le Sieur de.	49		ocup, er.	289		profit, er.	262	
gne.	845	435	loin.	79		of.	349		projet, s.	282	
gni.	485		lon.	119		office, ier, s.	429		propos, ition, s.	282	
gno.	505		lors.	189		offre, s.	449		provision, s.	422	
gouvern, or, ment.	16		luy.	848	259	oient.	499		prouv.	442	
gra, ce.	405		Ma	868	298	oir.	529		pru.	462	
grand.	525		me.	779	339	oia.	559		publi, er, c.	512	
gre.	585		mu.	279		oit.	629		puis, sance.	572	
gri.	625		mo.	439		ol.	669		Qu	642	
gro.	665		mu.	489		om.	729		qua.	672	
gua.	695		magasin, s.	519		on, s.	759		qualite.	522	
gue.	735		main, s.	549		ont.	789		quand.	742	
guerre.	825		mais.	579		op, pose, ition.	819		quantite.	762	
gui, de, s.	895		maitre, s.	609		or.	849		quarente.	782	
ha.	26		mal, ade, s, je, s.	659		ordinaire, s.	899		quart, ier, s.	822	
be.	56		mand, er.	679		ordonn, er.	20		quatre.	842	
bi.	156		maniere, s.	719		ordre, s.	60		que.	862	
bo.	216		manque, r.	739		or, s, t.	100		quel, le, s.	882	
bu.	266		marcbe, s.	769		os, t.	130		question, s.	23	
baut.	326		marqu, e, r.	799		ou, r.	160		qui.	50	53
babi, t, le, tant.	486		marche, f, uo.	829		ouvr.	240		quinze.	153	
beur, e, s.	556		mauvais.	859		La	270		quo, n.	140	153
bier.	796		meilleur.	879							

Große Chiffre

587 Zahlen für

- Buchstaben
- Silben
- Hindernisse wie „nichts“ oder „letztes löschen“

Erst 1893 geknackt (Étienne Brazeries)

Autor / Quellen

Autor:

- Christian Pothmann (cpothmann.de)
Freigegeben unter CC BY-NC-SA 4.0, Januar 2022

Grafiken:

- Caesar: en.wikipedia.org, gemeinfrei
- Alberti-Scheibe: de.wikipedia.org, gemeinfrei
- Karl der Große: de.wikipedia.org, gemeinfrei
- Chiffre Karls des Großen: © O. Kuhleemann, kryptographie.de
- al-Kindī: commons.wikimedia.org, gemeinfrei
- Handschrift al-Kindīs: en.wikipedia.org, gemeinfrei
- Louis XIV: en.wikipedia.org, gemeinfrei
- Antoine Rossignol: de.wikipedia.org, gemeinfrei
- Große Chiffre: de.wikipedia.org, gemeinfrei